

Asianro 1042/02.03.01/2019

§ 352

Raision kaupungin veroprosenttien asettaminen vuodelle 2020

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen ja talousjohtaja Sanna Häkli:

Kaupunginhallitus päätti talousarviokehuksesta kokouksessaan 7.10.2019 § 337 seuraavasti:

Kh 7.10.2019 § 337

Kaupunginhallitus päättää, että talousarviokehitys vuodelle 2020 ja taloussuunnitelmavuosille 2021-2022 on seuraava:

	TA2020	TS2021	TS2022
Taustaoletusten mukainen tulos	- 5,6	-4,7	-3,8
Sopeuttaminen	2,0	1,0	1,0
Tulos	-3,6	-1,6	+ 0,3

Kehystaulukon taustaoletuksena on liitteenä oleva kehyslaskelma, joka lähtee nollan prosentin menokasvusta poislukien sairaanhoitopiirin menokasvu, paikalliset palkankorotukset sekä Hulvelan senioriyksikön perustaminen.

Lautakuntien tulee talousarvioehdotuksissaan esittää mahdolliset säästökohdeet, jotka pienentävät keskuksen menotasoa lähtöoletuksena olevasta 0 %:n kasvutason negatiiviseksi siten, että säästöohjelman tavoitteet on mahdollista saavuttaa realistisin keinoin.

Lisäksi koko kaupunkitasolla valmistellaan erikseen henkilöstösäästöjen sekä organisaatiomuutoksen osuudet.

Esittelijä teki seuraavan lisäyksen päätösehdotukseen:

Kaupunginhallitus päättää käynnistää koko kaupunkia koskevan yt-menettelyn henkilöstösäästöjen mahdollistamiseksi. Lisäksi kaupunginhallitus päättää, että kaupungin puolesta neuvotteluja käyvät kaupunginjohtaja, henkilöstöpäällikkö ja keskusten johtajat.

Vesa Parantainen ehdotti Juha Jormanaisen kannattamana seuraavaa lisäystä päätösehdotukseen: Lopullisista sopeuttamistoimenpiteistä päätetään vasta valtuuston veropäätöksen jälkeen.

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti esittelijän ja Parantaisen lisäykset mukaan lukien.

Lautakunnat ovat tehneet esityksensä säästöistä, jotka ovat pääpiirteissään seuraavat (vertailu kehyspäätöksen nettotasoon):

- Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta: työllisyysmäärärahat - 0,3 M€
- Sivistyslautakunta: Opetusryhmäkoon kasvattaminen, taksojen tarkistukset yms. - 0,3 M€
- Tekninen lautakunta: Henkilöstösäästöt, katuvalojen sammutus, energiansäästö - 0,3 M€
- Vapaa-aikalautakunta: kohdentamaton toimintamenoihin ja taksoihin - 0,1 M€

Lisäksi on käynnistetty yt-neuvottelu, jossa neuvottelun kohteena ovat miljoonan euron henkilöstösäästöt. Neuvottelu on käytävä, jotta valtuustolla on tarvittaessa mahdollisuus päättää henkilöstösäästöistä (Korkeimman oikeuden ennakkopäätös KKO:2019:66). Loppuvuoden 2019 aikana aloitettavan organisaatiomuutostarkastelun ja –toimenpiteiden vaikutus ei ehdi realisoitua vielä vuoden 2020 aikana, joten vuoden 2020 talousarvion alijäämän kattamisen keinovalikoiman tulisi ainakin tässä vaiheessa löytyä tulevan organisaatiomuutostarkastelun ulkopuolelta. Henkilöstösäästö edellyttää lomautusta, sijaisuuksien ja määräaikaisuuksien vähentämistä, avoimeksi jääneiden tehtävien ja virkojen täyttämättä jättämistä ja muita mahdollisia henkilöstökustannuksia pienentäviä toimenpiteitä. Seurauksena joitakin palvelulaitoksia joudutaan pitämään pidempään kiinni kesäaikana ja yleisesti ottaen palveluiden tarjonnan taso heikkenee jonkin verran. Suunnitelmavuosille lisäsäästöjä saadaan muun muassa organisaatiomuutoksesta.

Raision kaupunginhallitukselle esitettiin vuonna 2017 talousarviota tehtäessä sopeutusohjelmaa, joka piti sisällään veronkorotuksen ja säästöohjelman. Sopeuttamista ei tuolloin toteutettu ja hetkellistä apua talouden tasapainotukseen toi muun muassa kilpailukykysopeutus ja lomarahaleikkaukset. Kaupunki on tehnyt 3,7 miljoonaa euroa alijäämäisen tilinpäätöksen 2018. Kulvana vuonna riski on, että alijäämä kasvaa huomattavasti, pahimmillaan jopa kymmeneen miljoonaan euroon. Raision kaupungilla on taseessa 15,5 miljoonaa euroa aikaisempien vuosien ylijäämiä. Vuoden 2019 tulos heikentää tasetta 7-10 M€, eli seuraavan tilinpäätöksen jälkeen taseen ylijäämiä on mahdollisesti jäljellä enää 5,5-8,5 miljoonaa euroa. Alijäämäisyys myös merkitsee, ettei kaupunki pysty rahoittamaan käyttötalouden kulujen ohella myöskään investointejaan, jolloin velkataso kasvaa nopeasti. Raisio ei voi ottaa merkittäviä alijäämäriskejä.

Turun seudun yleinen taloustilanne on hyvä. Raisiossa työllisyys on vuosikymmenen parhaassa tilanteessa, alueella investoidaan rakentamiseen ja ansiokehitys on kasvava. Viimeisen viiden vuoden sisällä Raisioon on toteutettu suuria investointeja kuten Myllyn laajennus ja Raisio Oyj:n uusi tuotantolinja. Myös lähitulevaisuuden osalta näkymät Raisiossa ovat hyvät. Alueella on runsaasti talonrakentamishankkeita ja tonttikaupan suhteen on myönteinen vire.

Kehätieinvestoinnit ja Raision keskustan uudistuminen lisäävät kaupungin vetovoimaa ja mahdollisuuksia.

Kaupunginvaltuusto on valinnut strategiassaan päälinjaksi vetovoimaisen Raision. Strategiassa on kaupungin kasvua tukevia toimenpiteitä ja tavoitteita. Neljän miljoonan euron kustannustason alentaminen kolmessa vuodessa ei mahdollista strategian kaikkien linjausten toteuttamista. Tällöin strategiaa on muutettava ja kärjeksi otettava tasapainoinen talous.

Verotuloarvio

Kunnallisvero on kaupungin suurin tuloerä. Raision vuoden 2019 talousarviossa verotulojen kasvuksi arvioitiin 4,3 %. Vuoden 2019 kunnallisveron ennakonpidätysten kertymät eivät kuitenkaan ole kasvaneet tehtyjen odotusten mukaisesti. Kuluvana vuotena koko maan kunnallisverotilitykset ovat jääneet arvioita pienemmiksi. Verotulojen kertymävaje aiheutuu verohallinnon tekemien selvitysten mukaan pääosin verokorttiuudistuksesta. Vajeesta noin 13 % arvioidaan selittyvän tulorekisteriongelmilla. Tilityksiä on alentanut myös verotuksen joustava valmistuminen.

Verokorttiuudistuksesta johtuvan kertymävajeen arvioidaan korjaantuvan pääosin joulukuussa tehtävissä ennakonpidätyksissä. Tilitysten osalta vaikutus näkyy suuremmissa määrin vuonna 2020. Lopullisesti vaje korjaantuu verotuksen valmistuessa kesästä 2020 alkaen. Huomioitavaa on, että verokorttiuudistus on pysyvä muutos. Kuntaliiton arvion mukaan verovuoden 2020 ennakoverojen kertymä olisi samankaltainen kuin kuluvana vuonna jättäen myös vuoden 2020 ennakot alemmalle tasolle.

Kehyspäätöksessä käytetyn Kuntaliiton lokakuun ennusteen mukaan koko maan vuoden verotilitysarvion kasvu on n. 2,1 %. Kunnallisveron kasvuksi on arvioitu 1,8 %, yhteisöverojen kasvuksi 2,9 % ja kiinteistöverojen kasvuksi 3,7 %. Raision kaupungin verotulojen muutos vuoteen 2018 verrattuna Kuntaliiton ennusteen mukaan -0,9 %. Vuoden 2019 muutettuun talousarvioon verrattuna lokakuun veroennuste on n. 5,1 miljoonaa euroa alhaisempi, ollen 98,344 miljoonaa euroa.

Vuonna 2020 verotulojen ennustetaan Kuntaliiton ennusteen mukaan kasvavan 6,0 % vuodesta 2019. Verotuloarvio vuodelle 2020 olisi näin ollen n. 104,290 miljoonaa euroa. Kunnallisvero nousisi 6,7 % ollen n. 90,936 miljoonaa euroa, yhteisövero 4,7 % ollen n. 5,641 miljoonaa euroa ja kiinteistövero 0,0 %, pysyen vuoden 2019 tasolla n. 7,713 miljoonassa eurossa.

Kuntaliitto on päivittänyt verotuloennustetta siten, että kuluvan vuoden ennuste on parantunut. Tästä johtuen ennustettu 6,0 %:n kasvu johtaisi korkeampaan verotuloon vuonna 2020. Muutettu veroennuste vaikuttaa optimistiseltä kasvuprosentin ollessa 6,0 %. (98,344 M€ -> 104,290 M€). Verotuloteuma on viimeisimpinä vuosina jäänyt Raisiossa alle Kuntaliiton ennusteen.

Talousarviotarkastelussa tulee huomioida myös ennusteiden ulkopuolella olevat kuntakohtaiset väestönkasvuun liittyvät tekijät sekä työllisyydessä tapahtuvat muutokset.

Vaihtoehtoiset esitykset

Valmistelun pohjaksi on laadittu kolme vaihtoehtoista veroehdotusta. Kaikkien vaihtoehtojen tavoitteena on sopeuttaa taloutta seuraavana vuonna kahdella miljoonalla eurolla siten, että vuositulokseksi muodostuisi noin -3,6 miljoonaa euroa.

Tehtyjen ehdotusten VE1 ja VE2 pohjana käytetään kehyspäätöksessä olevaa verotuloarviota, joka on maltillisempi kuin Kuntaliiton viimeisin ennuste. VE3 puolestaan perustuu Kuntaliiton viimeisimpään ennusteeseen.

VE1 – nykyiset veroprosentit ja sopeuttamisohjelma

Kaikki verot pidetään nykyisellä verotasolla.

Tässä vaihtoehdossa kahden miljoonan euron sopeuttaminen on mahdollista toteuttaa seuraavasti:

- Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta: - 0,3 M€
- Sivistyslautakunta: - 0,3 M€
- Tekninen lautakunta: - 0,3 M€
- Vapaa-aikalautakunta: - 0,1 M€
- Henkilöstösäästö sisältäen lomautuksen - 1,0 M€
- Strategian pääpainoksi tasapainoinen talous

VE-2 Tuloveroprosenttia nostetaan 0,5 %-yks. (20,25), yleistä kiinteistöveroprosenttia alennetaan 0,04 %-yks. (1,21%) ja vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero 0,04 %-yks. (0,41 %)

- Tuloveroprosentti 20,25 % (n. + 2,09 M€)
- Yleinen kiinteistöveroprosentti 1,21 % (n. - 0,16 M€)
- Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,41 % (n. -0,23 M€)
- Vesitaksaa alennetaan
- Säästöohjelmasta toteutetaan n. 0,3 - 0,5 miljoonan euron osuus

Ehdotettujen veromuutosten yhteisvaikutus verotuloihin olisi n. 1,7 miljoonaa euroa positiivinen. Lisäksi tarkoituksena on myöhemmillä päätöksillä alentaa myös vesitaksaa.

0,5 %-yksikön tuloveron korotus nostaa keskiansiotasoisien henkilön verorasitetta n. 15 euroa kuukaudessa (3079 €/kk kokonaisansion mediaani 2018, Tilastokeskus). Taloustyöryhmän selvityksen mukaisesti alle n. 1200 €/kk ansaitseva ei maksa kunnallisveroa johtuen tuloihin tehtävistä yleisistä vähennyksistä. Kompensaatiota tuloverorasitukseen ehdotetaan kiinteistöveroissa

ja vesimaksuissa, jotka asumiskustannusten lisäksi alentavat myös raisiolais-ten yritysten kustannuksia.

Asumiskustannustutkimuksissa kiinteistöveroprosenttien ja vesitaksan merkitys on huomattava vetovoimatekijöitä vertailtaessa. Kunnallisveroprosentin nostolla ja mahdollisilla talousarviossa erikseen päätettävillä sopeutustoimenpiteillä varmistetaan palveluiden säilyminen nykytasolla sekä panostukset vetovoiman lisäämiseen ja tulevaisuuden kasvua tukeviin investointeihin strategian mukaisesti.

VE 3 – verot pidetään nykyisellä tasolla ja veroennuste laaditaan kuntaliiton viimeisimmän veroennusteen mukaisesti

- veroennuste + 0,8 M€
- säästöohjelma - 1,2 miljoonaa

Kuntaliiton viimeisin veroennuste vuodelle 2020 on n. 0,8 miljoonaa euroa talousarviopohjassa käytettyä arviota suurempi. Näin ollen verojen pysyessä nykytasolla tarvitaan kahden miljoonan euron sopeuttamiseksi noin 1,2 miljoonan euron säästö, joka on toteutettavissa valmistellun sopeuttamisohjelman puitteissa. Tämä vaihtoehto sisältää merkittävän riskin verotulojen toteutumista. On huomioitava, että myös vaihtoehdot 1 ja 2 ovat alijäämäisiä. Vaikka verotulot toteutuisivat Kuntaliiton ennusteen mukaisesti, jäisi talous edelleen alijäämäiseksi myös vaihtoehdoissa 1 ja 2.

Veroprosenttien asettaminen vuodelle 2020

Kuntalain 111 §:n mukaan valtuuston tulee viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päättää kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosentista sekä muiden verojen perusteista.

Verotusmenettelystä annetun lain 91 a §:n mukaan kunnan tulee ilmoittaa tuloveroprosentin suuruus verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä. Mikäli ilmoitusta ei ole toimitettu säädettyinä aikana, verotuksessa voidaan noudattaa edellisen vuoden tuloveroprosenttia. Tuloveroprosentti ilmoitetaan neljännesprosenttiyksikön tarkkuudella.

Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit ilmoitetaan prosentin sadasosan tarkkuudella.

Jos marraskuun 17. päivä on muu kuin arkipäivä, ilmoitus tulee tehdä viimeistään sitä seuraavana ensimmäisenä arkipäivänä (Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta 150/1930 5 §). Vuoden 2020 tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit tulee näin ollen ilmoittaa verohallinnolle viimeistään maanantaina marraskuun 18. päivänä 2019.

Kiinteistöverolain perusteella vuodelle 2020 kiinteistöveroprosenttivälit ovat:

- Yleinen kiinteistöveroprosentti **tulee määrätä välillä** 0,93–2,00 %
- Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti **tulee määrätä välillä** 0,41-1,00 %
- Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti **tulee määrätä välillä** 0,93–2,00 %
- Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti **voidaan määrätä välillä** 0,93-3,10 %
- Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti **voidaan määrätä välillä** 0,00-2,00 %
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti **voidaan määrätä välillä** 2,00-6,00 % (Huom! KiintVL 12 b §:ssä mainituissa kunnissa alaraja on kunnanvaltuuston määräämä yleinen veroprosentti + 3,00 %)

Vuonna 2019 koko maan keskimääräiset veroprosentit ovat olleet:

- tuloveroprosentti 19,88
- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,07
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,50
- muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 1,17

Raision vuoden 2019 veroprosentit ovat olleet:

- tuloveroprosentti 19,75 %
- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,25 %
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,45 %
- muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,93 %
- voimalaitokset 1,25 %
- yleishyödylliset yhdistykset 0,75 %
- rakentamaton rakennuspaikka 3,00 %

Raision vuoden 2020 veroprosenteiksi esitetään VE2 mukaisesti:

- *tuloveroprosentti 20,25 %*
- *yleinen kiinteistöveroprosentti 1,21 %*
- *vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,41 %*
- muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,93 %
- voimalaitokset 1,25 %
- yleishyödylliset yhdistykset 0,75 %
- rakentamaton rakennuspaikka 3,00 %

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että Raision kaupungin veroprosenteiksi vuodelle 2020 esitetään:

- tuloveroprosentti 20,25 %
- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,21 %
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,41 %
- muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,93 %
- voimalaitokset 1,25 %
- yleishyödylliset yhdistykset 0,75 %
- rakentamaton rakennuspaikka 3,00 %

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös

Puheenjohtaja Elisa Vuorinen ehdotti Jukka Rantalan ja Mika Koiviston kannattamana, että veroprosentit pidetään ennallaan.

Puheenjohtaja totesi, että esittelijän ehdotuksesta on tehty poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestusehdotuksen: suoritetaan nimenhuutoäänestys, jossa esittelijän tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja puheenjohtaja Elisa Vuorisen tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 6 jaa-ääntä (Ek, Packalén, Mikola, Parantainen, Jormanainen ja Engström) ja 5 ei-ääntä (Viljanen, Moislahti, Vuorinen, Koivisto ja Rantala).

Puheenjohtaja totesi, että esittelijän päätösehdotus oli tullut kaupunginhallituksen päätökseksi.

Lisäksi kirjattiin poliittisten ryhmien näkemykset talousarvion valmistelusta oheismateriaaliksi.

